

gelijk de zon der genade doorstraalt komt hier wel heel sterk naar voren.

Ten slotte blijkt de geldigheid der scheppingsordinantiën na den val indirect maar niet minder duidelijk uit hetgeen ons staat opgeteekend in Genesis 11. Daar toch lezen we, dat de Heere de menscheid verstrooide over de gansche aarde, als straf op de zonde van het rechtstreeks ingaan tegen Zijn ordinantie. Immers reeds van de ure der schepping af was den mensch bevolen en gelast om niet op één plek bij elkaar te blijven, maar de aarde te vervullen. En het was nu tegen deze stellige ordinantie Gods, dat men lijnrecht inging door zich niet te verspreiden, maar op één kleine plek samen te blijven. Hierin lag een diepe zonde, een rechtstreeks weerstaan van een Goddelijke ordening, die door God dan ook niet ongestraft wordt gelaten. Ook uit het feit van de spraakverwarring blijkt derhalve opnieuw, dat de scheppingsordinantiën Gods normatief voor ons leven zijn.

Wie uit het voorafgaande de conclusie zou willen trekken, dat ten opzichte van het huwelijk een blind opvolgen van de scheppingsordinantie: „weest vruchtbaar en vermenigvuldigt u" de eenige goede weg is, dwaalt evenwel. Want wel is tot nog toe betoogd, dat God Zijn ordinantiën handhaaft en wij daarnaar moeten leven, maar niet, dat dit moet geschieden zonder rekening te houden met de zonde. De mensch was niet alleen vóór den val een redelijk-zedelijk schepsel, verantwoordelijk voor al zijn daden, maar is dat ook na den val gebleven. Juist omdat wij leven niet meer in het Paradijs, maar in een zondige wereld, waar Gods scheppingswerk is geschonden, zoo dienen wij als redelijk-zedelijke wezens wel degelijk rekening te houden met de gevolgen der zonden. Was vóór den zondeval de toestand aldus, dat alleen een rechtstreeks opvolgen van het gebod: „weest vruchtbaar en vermenigvuldigt u" goed was in Gods oogen en een nalaten van deze ordinantie zonde, niet zoo is dit het geval na den zondeval, nu er als gevolg der zonde ook een wijziging is gekomen in 'smenschen lichamelijken toestand. Thans doen zich gevallen voor, waarin een blind opvolgen van het scheppingsgebod: „weest vruchtbaar" wel degelijk zonde kan zijn, omdat het praktisch neerkomt op een God in verzoeking brengen, m.a.w. het stellen van de huwelijksdaad is niet altijd en onder alle omstandigheden goed, maar kan zelfs in sommige gevallen als misdadig aangerekend worden. Omgekeerd is het nalaten van deze ordening des Heeren in bepaalde gevallen daarom niet verkeerd te achten, omdat men een open oog heeft voor de wijzigingen, die er sinds den zondeval in 'smenschen toestand zijn opgetreden, m.a.w. het nalaten van de huwelijksdaad is niet altijd en onder alle omstandigheden slecht, maar kan zelfs in sommige gevallen als zedelijke plicht beschouwd worden.

Wie derhalve de stelling poneert, dat geboorteregeling altijd en onder alle omstandigheden zondig is, begaat de cardinale fout te vereenzelvigen de daad der zonde met de gevolgen der zonde. Leefden wij nog in den Paradijs-toestand, dan zou deze stelling volkomen juist zijn, want daar zou elke inperking van het gebod Gods om vruchtbaar te zijn een rechtstreeks weerspreken zijn van Zijn ordinantie. Nu in deze zondige wereld echter is dit anders geworden. Thans kunnen er zich gevallen voordoen, waarin geboorteregeling juist geboden is. In deze laatste omstandigheden nu is geboorteregeling op zichzelf beschouwd geen zonde, maar alleen een gevolg van de zonde. Nog sterker. Wij hebben vroeger⁶⁾ uitvoerig betoogd, dat geboorteregeling niet in sommige gevallen, maar in alle gevallen zedelijke plicht was om de eenvoudige reden, dat de wijziging in 'smenschen lichamelijken toestand na den zondeval dit onvermijdelijk meebracht. Deze geboorteregeling, die o.i. altijd en onder alle omstandigheden moet plaatsvinden, zonde te noemen, in casu een rechtstreeks ingaan tegen de ordinantie Gods: „weest vruchtbaar en vermenigvuldigt u", lijkt ons dan ook absurd en alleen toe te schrijven aan een denkfout. Ze is wel een gevolg der zonde, maar geen zondige daad op zichzelf. Gelijk het spreken in verschillende talen op zichzelf geen zonde is, maar wel een gevolg der zonde, zoo ook is geboorteregeling in bovengenoemde zin op zichzelf beschouwd geen zonde, maar is en blijft ze natuurlijk wel een gevolg der zonde.

De conclusie uit het bovenstaande te trekken komt derhalve hierop neer, dat ook in deze zondige wereld de scheppingsordinantiën Gods het praktische richtsnoer van ons leven zijn. Of het mogelijk is voor de volle honderd procent naar de scheppingsorde te leven is een andere vraag, die wij nader onder punt 3 zullen beantwoorden. Vast staat evenwel, dat God Zijn ordinantiën handhaaft en wil, dat wij ons leven er naar zullen inrichten. Door de zonde zijn ongetwijfeld wel alle instellingen en verhoudingen hier op aarde, ook dus het huwelijk, gewijzigd en van gedaante veranderd, maar zij hebben desniettemin niet in de zonde, maar in de schepping, in de ordinantiën Gods hun beginsel en grondslag.⁷⁾ Vandaar dat de scheppingsordeningen als norm van dit leven niets van hun kracht hebben verloren. Hiermede

is tevens de in den aanvang van dit artikel gestelde vraag in ontkennenden zin beantwoord.

A. C. D.

1) Dr. G. Brillenburg-Wurth: Lutherische, dialectische en Gereformeerde huwelijksmoraal. Predikant en Dokter, 1934, blz. 116.

2) Vooral Barth heeft zich sterk gekant tegen een z.g.n. program-ethiek. Een theologische ethiek mag volgens hem ons nooit met een beroep op de scheppingsordeningen willen zeggen wat Gods gebod is. Ze mag dat zelfs niet doen met een beroep op woorden uit de Heilige Schrift. Zoodra een theologische ethiek dat gaat doen, is ze funester dan alle bioscopen en dansgelegenheden tezamen!

Tot zulke dwaasheden komt men wanneer men de Heilige Schrift enkel en alleen als een paradox ziet, niet klaar en duidelijk ons de geboden kenbaar makend, maar veeleer de verberging, de verduistering van het eigenlijke „Woord Gods". Terecht zegt Berkouwer dan ook, dat voor het vraagstuk der scheppingsordeningen de schriftbeschouwing nu eenmaal beslissend is. (Dr. G. C. Berkouwer: Karl Barth, Kampen, 1936, blz. 108-113.)

3) Deze en volgende gedachten zijn hoofdzakelijk ontleend aan Dr. A. Kuyper: De Gemeene Gratie, Deel I en II.

4) Spatieering van ons.

5) T. Oldenburger: Geboortebepaling voor geloovigen en ongelovigen. Amsterdam, 1935, blz. 341.

6) Zie De Reformatie van 8 November 1935.

7) Dr. H. Ravinck: Gereformeerde Dogmatiek, Deel II, Kampen, 1908, blz. 621.

UIT DE SCHRIFT

Eerst gelooven en dan zien.

Indien Ik ulieden de aardsche dingen gezegd heb, en gij niet gelooft, hoe zult gij gelooven, indien Ik ulieden de hemelsche zou zeggen.

Joh. 3:12.

Nicodemus is naar den Heiland gegaan om met Hem te spreken over het Koninkrijk Gods. En nu zijn de feiten, dat een Nathanaël, een Petrus, eenvoudigen en geen schriftgeleerden, reeds iets gaan begrijpen van wat er plaats vindt in hun dagen. Hun oogen gaan open voor het Koninkrijk Gods. En hoe was dat zoo gekomen, dat een eenvoudige Petrus een knappen Nicodemus ver vooruit is? Zij, Petrus en anderen, hadden gebogen voor Christus' openbaringsgezag: voorwaar, voorwaar zeg Ik u. Zoo hadden zij Zijne heerlijkheid gezien. Want in het Koninkrijk Gods geldt de grondregel: eerst gelooven dan zien, eerst een kindeke worden, dan wijs worden tot zaligheid.

En waarom had een Nicodemus er nog niets van verstaan en was hem het nabijgekomen Koninkrijk Gods ontgaan, hoewel hij er midden in stond? Omdat Nicodemus zich had laten leiden door de typisch zondige levensinstelling, waarvoor hij zelf blind was, eerst zien en dan gelooven. Zoo had hij wel gemerkt, wel waargenomen, dat er iets gaande was in zijn tijd: de prediking van Johannes, de teekenen van Jezus; maar dat de glorie der toekomstige eeuw bezig was door te breken, en dat er reeds kinderen Abrahams waren, die het Koninkrijk binnengingen, en heden ongeloofelijke dingen zagen, daar had Nicodemus nog niets van gezien, dat was hem eenvoudig ontgaan.

Als Nicodemus dus niet radicaal verandert, als hij niet in gaat zien, dat ook zijn denken onder het openbaringsgezag van Johannes en van Christus moet, dat hij ook moet bukken voor de grondwet in het Koninkrijk Gods: eerst gelooven om daarna te zien, eerst het WOORD aannemen en dan het WAARGENOMENE verklaren, dan zal hem nog veel meer ontgaan. Nu zijn hem reeds de aardsche dingen ontgaan, dan ontgaan hem ook de hemelsche dingen.

Want tot nu toe hebben Johannes en Christus alleen nog maar gesproken over de aardsche, over de reeds bekend gemaakte dingen van het Koninkrijk Gods. Zij hebben den eisch van levensvernieuwing gesteld, niet als iets nieuws onder Israël, maar als de oude, reeds bekend gemaakte waarheid, dat de vleeschelijke geboorte zelf niet het Koninkrijk deed beerven. En dat Nicodemus hun prediking niet als de oude heeft herkend en heeft beaamd, en hun getuigenis niet aannam, dat bewijst, dat hij nog nimmer had leeren bukken voor het Woord Gods, en daarom gingen eenvoudigen hem voor.

En als Nicodemus de aardsche dingen van het Koninkrijk Gods niet gelooft, bukkende voor het openbaringsgezag van Christus: voorwaar, voorwaar zeg Ik u, hoe zal hij dan de hemelsche, de nog niet bekend gemaakte dingen van dat Koninkrijk gelooven? Hoe zal hij dan aanvaarden wat nog geen mensch gezien en gehoord heeft? De aardsche, de reeds bekend gemaakte dingen, die zijn reeds wonderlijk. Een mensch, geboren uit water en geest, een mensch, die weer het leven heeft in verbondsverkeer met God. Een wonder, groter dan de opwekking van Lazarus. Wonderlijk, zeer wonderlijk. Maar de hemelsche dingen, de nog door Jezus te zeggen dingen van dit Koninkrijk, die zijn nog veel wonderlijker.

Indien Nicodemus niet buigt voor het openbaringsgezag van Christus, alzoo geloovende om dan te zien, hoe zal hij dan gelooven, indien Jezus zegt, dat Hij door te sterven het eeuwige leven ver-

werven zal, gelooven, indien hij hoort, dat Christus sterven moet aan het kruis en daarna met eer en heerlijkheid zal gekroond worden in de hemelen, gelooven, indien hij hoort, dat er een Koninkrijk komen zal, dat naar geestelijke krachten werkende de wereld overwinnen zal? Het zal hem al dwazer en dwazer worden. Hij vindt het nu al dwaas van een wedergeboren mensch te hooren. Zulk een mensch heeft hij nog nooit gezien of ontmoet. Maar hoe dwaas zal het straks worden, als het komt tot Golgotha, Paschen, Hemelvaart en Pinksteren? Dan zal Nicodemus er niets meer van gelooven. Nu Jezus nog de aardsche dingen in herinnering brengt, nu er nog bekende teekenen geschieden, nu komt hij nog met Jezus te debatteeren. Maar als hij straks Christus de hemelsche zal hooren zeggen, dan zal hij, indien hij niet radicaal verandert, Christus verwerpen als de grootste dwaasheid.

Onze zondige levensinstelling is: eerst zien en dan gelooven. Zoo zijn wij geneigd het woord van Christus over het Koninkrijk Gods te onderwerpen aan ons denken. Wij toetsen dan Jezus aan ons denken, en niet ons denken aan het woord van Christus. En zoolang wij dat doen, zullen wij het Koninkrijk Gods niet zien, hoewel wij er midden in staan, hoewel het rondom ons is. Pas als wij zien, dat ons hoogmoedig denken ons in den weg staat, dat niet buigen wil voor openbaringsgezag, dan zien wij de heerlijkheid van Christus. Die met openbaringsgezag het Koninkrijk Gods verkondigt. Wij leeren dan de grootste les van ons leven. Het begint met te gelooven. Niet hij, die het knapste verstand heeft, is de eerste, maar hij, die het diepst buigt voor het VOORWAAR, VOORWAAR ZEG IK U!

Welzalig zij, die naar Zijn reine leer,

voorwaar, voorwaar zeg Ik u.

In Hem hun heil, hun hoogst geluk beschouwen, Heere, Gij hebt de woorden des eeuwigen levens.

Die Sions Vorst erkennen voor hun Heer,

En wij hebben Zijne heerlijkheid gezien, toen wij diep voor Hem bogen.

Welzalig zij, die vast op Hem betrouwen.

Alzoo wij een onbewegelijk koninkrijk ontvangen.

Hij leert als machthebbende.

Ik leer als kindeke.

H.

v. d. B.

KEERKELUK LEVEN

Is de N.S.B. „bekeerd" van het standpunt van brochure III?

Dat de N.S.B. een onchristelijke beweging is, en in haar beginselen in strijd met de gereformeerde belijdenis, ware op de Middelburgsche Synode eenigzins gemakkelijker aanwijsbaar geweest, dan thans het geval schijnt te zijn. In Januari 1933 immers verscheen als officiële brochure 3 der N.S.B. een „nationaal-socialistische (fascistische) staatsleer" (7e-10e duizendtal). Deze brochure droeg een „wel-doordachte wereld- en levensbeschouwing" voor, op welke de in programmpunt 16 verlangde „opvoeding van de jeugd" diende te berusten (3, 5) zulks dan „voor handhaving van den nationaal-socialistischen Staat" (ibidem); deze wereld- en levensbeschouwing was evenwel met het christelijk geloof in flagrante tegenspraak. En in „De Reformatie" heb ik dit breed betoogd, onder vele letterlijke aanhalingen. (Artikelenreeks: „Is de N.S.B. Christelijk?") Het feit ligt er evenwel, dat deze brochure, hoewel ze eerst als „Staatsleer" was aangekondigd op het titelblad, later, in brochure 4 (bl. 5) als „proeve" van staatsleer werd aangediend, terwijl dan als „bestemming" van deze staatsleer-in-proeve achteraf werd aangegeven: het bewijs te leveren, dat een Fascistische Staatsleer wel degelijk bestaanbaar was (4, 5). Nog later werd brochure 3 zelfs als (nog maar) „eerste" proeve aangediend (5, 5), en werd officieel verklaard, dat de in een 2 Maart 1936 gedateerde nieuwe brochure 5 getrokken „staatkundige richtlijnen" waren getreden „in de plaats van die, welke in brochure 3 waren neergelegd", en dat „daardoor" brochure 3 was komen te vervallen (5, 9).

Zonder nu op deze brochure 3 nader in te gaan, stellen we de vraag, of inderdaad haar „vervallen-verklaring" als een acte van bekeering, als een werkelijke zuivering valt aan te merken, en of het lidmaatschap der N.S.B. voor gereformeerden daarmee wezenlijk van karakter is veranderd.

Op deze beide vragen meen ik ontkennend te moeten antwoorden. Gronden daarvoor zijn de volgende: a. de vervallen-verklaring van brochure 3 wordt niet gemotiveerd met de erkenning, dat de daarin aangegeven „beginselen" verloochend zijn, doch door de bewering, dat „de beginselen" der N.S.B. „en de daaruit voortvloeiende doelstellingen aan concreetheid hebben gewonnen" (5, 9). Brochure 5 wil dus geen verloochening, doch een concretisering van brochure 3 zijn. De vraag, of dit mogelijk is, interesseert ons niet; wij vragen slechts naar de bedoeling, wijl daaruit zal moeten blijken, of men radicaal van meening veranderd is, ja dan neen; b. parallel hiertoe loopt de verzekering, dat in de

periode vóór derhalve m brochure, nen" heeft „te getier der z.g. dan hol lawae mede door bro ring — de „Bev tegenstanders t fronten"; het ijdelen voos g c. hetzelfde welke niet ver officiële wshalve het beschouwing waarde heeft. Deze woorden land", 16 Juni onderschrijft ik hier geciteerde lijke waarde" kan de beide chure 4, m.a.w. 3. En een geha verklaarde bro zelf geen werk d. in verband dacht, dat bro óók van broch beginneler heel vormen, ondeugdelijk z e. tevens is van brochure 5 in den „groe zelf (Inleiding brochure 5 is keering of „groot" der mule, als was pretatie op 3) op 5 (vgl. 5, brochure 5 is van een thans (als brochure een plaatsing pretatie van 3 d.d. 2 Maart 1 af reeds pro aangeduid als is zij nu ind tweede, een d spreken van e slechts te com rood te worder brochure 3 all geven; hetgeer van haar broc ven" van staat ook evident is de periode, v vallen-verklari principieel ver christenen nomen meent schijning van qualificatie v brochure 3 no 9 Juni 1934, Juli 1934, bl. 1 f. ten overvlo lijk verzekere conflict met b nen. Niet aan held" (4, 5) held" (bijvoeg geleerden" (5, zijde" (bijvoeg formeerden G gens haar ge dienst" en br evenwel de b dienst" maar geweest, dan ven zijn. Wat weerd, dat i formeel" p deze brochure heet het, bijvo in conflict me gen"; ze is in dem). „Elk re „elk theologis Uit dergelijke de leiding de verklaard, n c voorgedragen baarde waarh riel in confli leiding zelf t niet op den ir wij dit na al volkomen ov het merk der gereformeerde bont, wie des stootsteenen wijst daarmee hebben, en d